

IN MEMORIAM JIM POLAK (1922-2014)

Voortrekker in de lage landen

Onze goede vriend Jef Maeijer belde mij op met het droeve nieuws van het overlijden van onze oudste (in leeftijd én anciënniteit) TPR-mederedacteur. Jim was erbij op die druilerige novemberdag in 1963 toen wij te mijnen huize de allereerste ontmoeting hadden met de pioniers van het op te richten tijdschrift.

Reeds voordien hadden Jan Ronse en ik hem reeds mogen meemaken, o.m. in de Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht in België en Nederland, waarvan hij trouwens gedurende een kwarteeuw de ijverige secretaris (1958-1983) was.

Van meet af aan heeft hij ons tijdschrift gekoesterd en de Nederlandse medewerking gestimuleerd. Reeds in het eerste nummer van de eerste jaargang publiceerde hij een bijdrage over het recht van voorkoop (“Het recht van voorkoop van de pachter in België en Nederland”, *TPR* 1964, 7 e.v., nu ook op <http://tpr.be/logging/logpdf.php?file=content/1964/1964-7>).

Jim Polak was een duizendpoot in het recht en in de wereld van de juristen.

Opmerkelijk bij hem was zijn genesteld zijn in de Landbouwhogeschool van Wageningen maar hij zou zonder twijfel uitstekend gepast hebben in een traditionele rechtsfaculteit, zoals bijv. Leiden waarvan hij een eminente alumnus was.

Zelf heeft hij mij destijds toevertrouwd dat hij vanuit Wageningen bij twee departementen kon aankloppen: Landbouw en Justitie. Dat tekende hem op een bijzonder karakteristieke wijze.

Hij was niet alleen een scherpzinnig jurist, maar bovendien een uitzonderlijk voortrekker.

Zo was hij liefst dertig jaar redacteur van het Nederlands Juristenblad (NJB) waarvan zeventien jaar voorzitter van de redactie. Met humor en overtuigingskracht wist hij de soms sterk uiteenlopende meningen op één veelkleurige lijn te krijgen. Niet voor niets werd hij na zijn vertrek uit de redactie “*erevoorzitter van het NJB*”.

Hij was zonder twijfel een meester van het korte rapier. Reeds zijn proefschrift over Rechtsvinding was zeer bescheiden van omvang.

Ik herinner mij nog levendig een gastcollege voor mijn studenten te Gent over “*Klasse Justitie*” waarin hij een heldere en kritische analyse bracht van een door de media te pas en te onpas gebrachte kwalificatie.

Maar bovenal was hij een uitmuntend ambassadeur van de Belgisch-Nederlandse juridische samenwerking, zoals o.m. blijkt uit zijn bijdrage “*Twintig jaar Belgisch-Nederlandse samenwerking op het gebied van het recht*” (*NJB* 1967, 1134 e.v.).

Het was voor mij en mijn zoon Matthias dan ook een bijzonder genoegen met hem in 1985 te mogen preadviseren voor de Vereniging (“Het bindend advies en de bindende derdenbeslissing”, *TPR* 1985, 713 e.v.).

Nadien betreurde hij dat hij zijn zoon Martijn ook niet had doen medepreadviseren ... Hij zelf zou nog meerdere malen preadviseren, meestal in het staats- en bestuursrecht.

Polak werd in 1977 lid van de Raad van State, alwaar hij zich als geducht deskundige ontpopte bij de beoordeling en ontleding van de wetgeving.

Van het Tijdschrift voor Privaatrecht was hij een trouwe supporter en een gewaardeerd redacteur.

Toen wij in 1990 startten met een soort korte column “*De redactie privaat*” nam hij het voortouw (“Herziening van de rechterlijke organisatie in Nederland”, *TPR* 1990, 3). Hij schreef er niet minder dan 9 in 15 jaargangen. De taal van de wetgever, het vertrouwen in het gerecht en de rechtsvergelijking België-Nederland waren dan zijn geliefde thema’s.

Polak was tenslotte een gevierd redenaar op vele vergaderingen en congressen in Vlaanderen. Mij blijft in het bijzonder zijn slotrede op de ontmoetingsdag te Alden-Biesen (3 april 1987) bij. Wij waren toen resp. voorzitter van de Vlaamse Juristenvereniging en de Nederlandse Juristenvereniging en konden aldus dit uniek treffen organiseren, hetwelk naar het woord van Jan Ronse de bevestiging bracht van “*de grensoverschrijdende eenheid van rechtsdenken*”.

Wij verliezen bij zijn heengaan een grote vriend, een trouwe compañoero en een wijze raadgever.

Marcel STORME